

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

VIRTUAL EXCURSIONS PRACTICE FOR TOURIST AREA STUDY CLASSES IN A CONTEXT OF DISTANCE EDUCATION

УДК 371.321.1:57
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/31-2.10>

Москаленко М.П.,
канд. біол. наук,
доцент кафедри загальної біології
та екології
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

Міронєць Л.П.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри загальної біології
та екології
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

Вакал А.П.,
канд. біол. наук,
доцент кафедри загальної біології
та екології
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

Торяник В.М.,
канд. біол. наук,
доцент кафедри загальної біології
та екології
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

У статті описано, як можуть бути застосовані віртуальні екскурсії під час здійснення сучасного освітнього процесу в умовах пандемії COVID-19. Мета статті полягає у вивченні можливості використання віртуальних екскурсій під час викладання навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» студентам природничих спеціальностей в умовах дистанційної освіти. Зафіксовано, що виконання завдань освітньо-професійних програм за вказаних вище умов стикається із суттєвими труднощами. Наведено перелік краєзнавчих фахових компетентностей, які повинні бути сформовані у студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)». Зазначено, що віртуальні екскурсії не можуть замінити присутність студентів на туристичному маршруті, але дають змогу отримати певне уявлення про вибраний об'єкт краєзнавчого дослідження. Описано два основні шляхи планування та створення віртуальних екскурсій з погляду їх недоліків та переваг для формування фахових компетентностей. Визначено, що найкращий варіант створення таких екскурсій – їх розроблення викладачем туристичного краєзнавства. Обґрунтовано переваги такого шляху. У статті наведено приклади об'єктів для створення віртуальної екскурсії краєзнавчого напрямку і вказано вимоги до них. Запропоновано перелік завдань для студентів за матеріалами віртуальної екскурсії, які сприятимуть формуванню таких фахових компетентностей, як: «здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів», «здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук», «здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії». Доцільно, щоб завдання за підсумками переглянутої віртуальної екскурсії були виконані студентами також у вигляді віртуальних екскурсій і продемонстровані під час наступної відеоконференції за розкладом занять на платформі Zoom, Google Meet тощо. Підкреслено, що живе спілкування з краєзнавчими об'єктами є сильним мотивуючим фактором, який важко замінити навіть досконалими засобами дистанційної освіти. **Ключові слова:** віртуальна екскурсія, краєзнавство, дистанційна освіта, спеціаль-

ність географія, фахові компетентності, навчальна дисципліна.

The article describes the ways virtual tours could be used during the implementation of the modern educational process in the face of the COVID-19 pandemic. The purpose of the article is to explore the options of virtual tours while teaching the "Tourist Area Study" discipline to natural sciences students in the context of distance education. The fact is that under the above-said conditions, the fulfillment of the tasks of educational and professional programs come across significant difficulties. The list of area study professional competencies that must be gained by the students of a specialty 014 "Secondary Education (Geography)" is given. It is pointed out that virtual tours can not replace the actual presence of students on the touristic route, still, the tours allow to get an overview of the object of area study research. Two key ways of planning and creating virtual tours in terms of their disadvantages and advantages as a means to form the professional competencies are described. The elaboration of such excursions by a tourist area study teacher is stated as the best way to create the methodic material. The advantages of this variant are substantiated. The article provides examples of objects that are applicable for area study virtual tours, and the requirement for such objects. The list of tasks based on the virtual tour material, that help to develop such professional competencies as "ability to perform field study of natural and social objects and processes", "ability to demonstrate knowledge about the structure of geography, its subject of research, place, and connections in the system of sciences", "ability to implement the area study approach at geography lessons" is proposed. It makes sense for students, having watched a virtual tour, to complete the tasks also in a form of virtual excursion, and to demonstrate them during the next videoconference as per lessons schedule at the platforms Zoom, Google Meet, etc. It is emphasized that live meeting with area study objects is a strong motivating factor, that is hard to be replaced even by perfect distance education means.

Key words: virtual excursion, area study, distance education, "Geography" specialty, professional competencies, classroom discipline.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Навчальні дисципліни «Туристичне краєзнавство» або «Краєзнавство і туризм» є одним з елементів освітньо-професійних програм спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)» [8, 11, 14]. Спільною метою та завданням вказаних дисциплін є «формування у студентів фахових компетентностей щодо здійснення комплексних наукових краєзнавчих досліджень території країни, синтезу знань про природні та суспільні явища, їхню взаємодію на певній обмеженій території, де ці явища найбільш

підвладні впливу місцевих умов, вдосконалення навичок створення краєзнавчо-туристичних маршрутів та кваліфікованого опрацювання наукової краєзнавчої літератури» [14]. Досягнення визначених мети та завдань відбувається під час навчального процесу з використанням всіх доступних методик, матеріальних та інформаційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах поточної пандемії коронавірусної хвороби COVID-19 реалізація освітньо-професійних програм у закладах вищої освіти стикається

із суттєвими труднощами. Дистанційна освіта суттєво обмежує живе спілкування викладача і студента та, відповідно, можливості формування очікуваних результатів навчання. Тому сьогодні так зросла роль веб-ресурсів в освітній практиці. Методиці, формам та методам застосування таких ресурсів під час навчального процесу присвячені чисельні публікації [1, с. 136; 2, 3, 6, с. 175; 10, с. 16; 12, с. 15].

Одним із засобів реалізації компетентнісного потенціалу навчальних дисциплін у закладах вищої освіти в умовах дистанційної освіти є віртуальні екскурсії [4, 7, с. 38, 9].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри згадані вище дослідження, залишається невирішеною проблема особливостей методики організації та застосування віртуальних екскурсій під час підготовки студентів різних природничих спеціальностей та освітніх рівнів.

Мета статті полягає у вивченні можливостей використання віртуальних екскурсій під час вивчення навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» студентами природничих спеціальностей в умовах дистанційної освіти.

Виклад основного матеріалу. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки бакалавра зі спеціальності 014.07 «Середня освіта (географія)», у результаті вивчення дисципліни «Туристичне краєзнавство» студент повинен набути таких фахових компетентностей, як:

ФК01. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства.

ФК06. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК14. Здатність розуміти і пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах.

ФК17. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності [11].

Для формування вказаних компетентностей у навчальному процесі використовуються різноманітні форми та методи роботи, в тому числі екскурсії. Роль екскурсії під час викладання названої вище дисципліни важко переоцінити. Адже краєзнавство присвячене визначеній території чи регіону, які досліджують із різних позицій: географії, екології, історії, культури тощо. Можна сказати, що це комплексне вивчення певної території. Екскурсія цією територією, ознайомлення з різними за

характером об'єктами, їх контактне вивчення – це одна з основних форм здобуття знань, умінь та навичок із цієї навчальної дисципліни, як і лекції, практичні або лабораторні заняття. Під час викладання краєзнавства екскурсії займають особливе місце, тому що навчання відбувається на натуральному об'єкті поза межами університетської аудиторії.

Туристичний компонент навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» схожий із поняттям екскурсії. Туризм і екскурсія передбачають виїзд або вихід за межі навчального закладу або місця проживання з освітньою, пізнавальною, спортивною та іншою метою. При цьому відбувається відвідування запланованих об'єктів (музеїв, пам'яток природи, підприємств тощо).

В умовах дистанційної освіти під час пандемії хвороби COVID-19 класичні екскурсії є неможливими через санітарно-гігієнічні вимоги протиепідемічного характеру. Це стосується як піших групових екскурсій, так і екскурсій викладача і студентів з використанням транспортних засобів на значні відстані.

У такій ситуації єдиним способом успішного виконання освітньо-професійної програми багатьох природничих спеціальностей, зокрема 014 Середня освіта (Географія), є віртуальна екскурсія. Подібні форми стали можливими завдяки впровадженню сучасних інформаційних технологій у навчальний процес. Важливим є те, що віртуальні екскурсії створюють у глядача ефект присутності. У звичайних умовах вони можуть бути розроблені та створені самим викладачем або разом зі студентами. Вчитель окреслює мету та завдання, а студенти добирають відповідний матеріал [7, с. 38].

Цілком слушно, на думку педагогів, віртуальна екскурсія не може повноцінно замінити присутність людини, але дає змогу отримати достатнє уявлення про вибраний об'єкт дослідження [4].

Віртуальна екскурсія з краєзнавства – це матеріал відео або фото, який допомагає познайомитися з недоступним об'єктом. Він супроводжується текстом або коментарем безпосередньо під час відеоконференції, запланованої на платформі Zoom, Google Meet тощо.

Для створення віртуальної екскурсії у звичайних умовах освітнього процесу є два шляхи. Перший передбачає використання вже існуючих відео або фотоматеріалів об'єктів, які потрібні під час вивчення туристичного потенціалу певної території. Цей варіант цілком придатний до застосування і в умовах дистанційної освіти. Недоліком такого шляху є те, що такі матеріали створені авторами зі своєю метою та певними акцентами, способом подачі зображення, відповідним коментарем тощо. Всі ці специфічні характеристики дуже часто не збігаються із завданнями, які ставить перед

таким відео- та фотоматеріалом робоча програма з туристичного краєзнавства або інших споріднених спеціальностей. Окрім цього, в мережі присутні подібні матеріали лише про дуже популярні в туристичних маршрутах об'єкти, які були створені дуже давно або є великими за розмірами: музеї, фортеці, особливі утворення ландшафту, національні парки тощо. Між тим, за межами уваги залишаються чисельні об'єкти, надзвичайно цінні у краєзнавчому відношенні для освітнього процесу, але які з певних причин не мають рекламної історії та тому не представлені в мережі професійними відео- або фотозображеннями. Наприклад, у Сумській області функціонує відомий степовий природний заповідник загальнодержавного значення «Михайлівська цілина». Про нього можна знайти численні професійні відеоматеріали. А, наприклад, про гідрологічний заказник загальнодержавного значення «Бакирівський» знайти відповідне відео практично неможливо. А цей об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області має площу у три рази більшу за «Михайлівську цілину» і розташований у межах трьох адміністративних районів. І таких прикладів можна навести дуже багато.

Свій відбиток накладає і доступність об'єкта. Так, у районному центрі Кролевець на Сумщині розташована яблуня-колонія – ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення. Дістатися її можна залізницею або автодорогою «Київ – Москва», що проходить через це місто. Зрозуміло, що різноманітних зображень цього об'єкта потенційного туристичного маршруту дуже багато, що забезпечує можливість вибору.

Другий шлях створення навчальної подорожі – це віртуальна екскурсія, яку може розробити і здійснити викладач. На нашу думку, цей шлях найкращий, але і найважчий для реалізації в умовах дистанційної освіти. Перевагою його, безперечно, є те, що викладач краєзнавства найкраще розуміє, як повинні виглядати відео- та фотозображення об'єктів, необхідних для вивчення певного розділу програми з навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство». Як ми вже зазначали в попередніх наших дослідженнях щодо створення віртуальних екскурсій екологічного змісту, «викладач точно уявляє вимоги до зображень: масштаб, ракурс, послідовність кадрів, необхідність одночасної присутності в полі зору певних рослинних, тваринних та інших організмів, приналежність їх до систематичних груп. В ідеальному разі викладач спочатку створює текстову логічно-понятійну модель екскурсії, а потім створює фото- і відеоряд, який стає ілюстрацією, візуальним доказом ключових змістовних моментів розповіді» [7, с. 38]. Все це стосується і будь-яких інших об'єктів, які можуть стати вибраними «зупинками» у віртуальній екскурсії по рідному краю.

В умовах пандемії COVID-19 викладач краєзнавства не може провести або провезти групу студентів по туристичному маршруту і тому особисто виїжджає до місця створення віртуальної екскурсії. Переваги такого варіанту очевидні: самостійний відбір об'єктів, час знімання, характер зображення тощо. «Головне – створити добірку відповідно до мети та завдань екскурсії» [7, с. 38].

Автори цього дослідження є доцентами кафедри загальної біології та екології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, тому як приклад можливої віртуальної екскурсії з навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Географія) було вибрано об'єкти різних регіонів Сумщини. Відразу зазначимо, що в ідеальному варіанті всі краєзнавчі об'єкти такої екскурсії повинні, з одного боку, бути різноплановими за своїм характером, а з іншого – повинні бути розташовані максимально близько один до одного. Їх дослідження повинно забезпечувати формування фахових компетентностей, вказаних вище.

Першим таким об'єктом можуть бути крейдяні гори на місці крейдяного кар'єру в околицях с. Могриця на відстані 30 км від м. Суми. Двісті мільйонів років тому це місце було дном моря. Масив крейди утворився з відмерлих решток водоростей, одноклітинних та колоніальних організмів, молюсків. Рештки внутрішніх скелетів головоногих молюсків. (белемніти) часто можна зустріти на території. Ландшафт місцевості сформований старим руслом р. Псел і виглядає як розрізані глибокими ярами пагорби сучасного правого берега річки.

Подальше включення в освітній процес представленої відеоінформації з метою формування у студентів краєзнавчих компетентностей має багато варіантів. Наприклад, таке відео з характерними рисами описаної місцевості, на нашу думку, доцільно подавати з мінімальною супутньою інформацією або взагалі після «німої» демонстрації запропонувати студентам самим створити коментар в межах часу відео. Інший варіант завдання: за представленим відео необхідно визначити, з яких наукових структурних складників географії доцільно проводити дослідження на цій місцевості та надати відповідну презентацію на наступному занятті. Таким чином студенти-географи повинні будуть продемонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, що є фактично формуванням відповідної фахової компетентності [11].

Після перегляду відео можна роздати індивідуальні завдання такого характеру: запропонуйте можливі польові дослідження з палеогеографії, ландшафтознавства, геоморфології, біогеографії або інших географічних наук, які можна провести

на місцевості, інформацію про яку вони отримали. Виконання такого варіанту завдання буде одним із кроків у формуванні наступної краєзнавчої компетентності: «здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів» [11].

За СРСР тут видобували крейду, але після розпаду останнього кар'єр було покинуто. Сьогодні неподалік можна побачити залишки сушильного цеху. Якщо звернути увагу студентів на цю обставину і запропонувати оцінити можливе відновлення виробництва крейди з повним циклом від видобутку до фасування, можна таким чином залучити їх до формування ще однієї з краєзнавчих компетентностей: «здатність розуміти та пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва» [11].

І, нарешті, видається доцільним за підсумками всіх попередніх завдань запропонувати студентам-географам розробити комплексну програму обґрунтування надання цим крейдяним пагорбам статусу об'єкта природно-заповідного фонду місцевого значення. Таке завдання цілком може відповісти рівню кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього рівня «бакалавр» або «магістр».

Наступний об'єкт для створення віртуальної екскурсії з краєзнавства повинен принципово відрізнятися від попереднього своїм характером, змістом та можливостями використання у туристичному маршруті. Адже освітнє краєзнавство повинне проводитися за різними напрямками. Якщо попередній об'єкт – це приклад дослідження у географічному, природознавчому напрямі, то далі у віртуальній екскурсії ми пропонуємо вибрати літературний, історичний напрям. Пропонуємо для цього Меморіальний Будинок-музей А.П. Чехова. Це садиба поміщиків Лінтварьових, в якій письменник жив із родиною у 1886–1889 роках. Серед експонатів експозиції музею чисельні предмети побуту, які відтворюють атмосферу 19-го сторіччя. Садиба розташована на околиці м. Суми – в селищі Луці [5].

Створити відео музею досить просто через його доступне розташування та дозвіл на знімання всередині приміщення. Представлена віртуальна екскурсія по музею повинна розглядатися як стимул, провокування студентів до пізнавальної діяльності, а не як кінцевий результат. На нашу думку, потрібно спрямувати навчальну діяльність студентів на такі моменти.

По-перше, знайомство з представленим туристично-краєзнавчим об'єктом – це лише перший крок в історію відносин А.П. Чехова з українською літературною елітою. Його улюбленим письменником був М.В. Гоголь, і тому він здійснив поїздку на його рідну Полтавщину [13, с. 52]. Цілком слушно буде дати завдання студентам відтворити маршрут цієї поїздки у віртуальному форматі з викорис-

танням відео- та фотоматеріалів з мережі та таким чином стимулювати дослідження можливих туристичних маршрутів за межами Сумщини.

По-друге, під час створення відрізка віртуальної екскурсії про садибу-музей А.П. Чехова викладач обов'язково повинен зробити панорамне відео від музею, який розташований на правому високому корінному березі р. Псел, на долину річки. Завдяки цьому в завданнях для студентів на базі такого відео можна перейти від літературних та історичних аспектів до використання студентами закріплення знань з географії. Місто Суми практично все розташоване на корінному березі р. Псел, тому буде доцільним запропонувати студентам спеціальності 014 Середня освіта (Географія) створити віртуальну екскурсію туристичного маршруту вздовж всього берега річки у межах м. Сум із коментарями на базі їхніх знань з геоморфології та ландшафтознавства.

Таким чином, садиба-музей А.П. Чехова у віртуальній екскурсії може слугувати для майбутніх учителів географії прикладом підходу до вибору краєзнавчих об'єктів для комплексного вивчення туристичних можливостей свого краю. Застосування такого досвіду в майбутній педагогічній професії є не чим іншим, як здатністю «реалізувати краєзнавчий підхід на уроках географії у позакласній та позашкільній діяльності», тобто сформованою краєзнавчою компетентністю [11]. Всі вказані завдання за підсумками переглянутої віртуальної екскурсії повинні бути виконані студентами також у вигляді віртуальної екскурсії та продемонстровані під час наступної відеоконференції за розкладом занять на платформі Zoom, Google Meet. Для краєзнавчої віртуальної екскурсії в самому м. Суми можна запропонувати об'єкти природно-заповідного фонду: ботанічний сад Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення: Сумський, Веретенівський та Басівський, ботанічні пам'ятки природи «Липова алея» на вул. Петропавлівський. Також це можуть бути краєзнавчий музей, альтанка в центрі міста, релігійні культові споруди, велике промислове підприємство з виробництва мінеральних добрив «Хімпром» тощо.

Висновки. Ми продемонстрували переваги варіанту віртуальної екскурсії, самостійно створеної викладачем краєзнавчих дисциплін, з використанням різноманітних об'єктів на прикладі регіону м. Суми. Це вимушений крок у ситуації, коли відсутня можливість відвідати потрібні об'єкти з групою студентів. Але навіть у таких умовах можна виконати вимоги відповідної освітньо-професійної програми. Потрібно також усвідомлювати, що живе спілкування з природою, архітектурними пам'ятками та іншими краєзнавчими об'єктами, є сильним мотивуючим фактором, який важко

замінити навіть досконалыми засобами дистанційної освіти. Маємо надію, що запропоновані нами підходи до створення віртуальної екскурсії під час вивчення дисципліни «Туристичне краєзнавство» студентами природничих спеціальностей стануть у нагоді викладачам закладів вищої освіти в сучасних умовах обмежених можливостей освітнього процесу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бондаренко В. Реалізація концепції «Повсюдного навчання U-learning» за допомогою мобільних технологій. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. Вип. 1. С. 136–143.
2. Бородкіна І.Л. Інтернет-технології та інформаційні ресурси: підручник. URL: <http://91.217.179.134:9100/libr/DocDownloadForm?docid=748306>
3. Капустянська О.М. Вебінари як нова освітня інформаційно-комунікаційна технологія. 2015. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/education/46395/.
4. Коржос І.М. Віртуальні екскурсії з природознавства та біології для 6–7 класів інтенсивної педагогічної корекції. Запоріжжя, 2016. URL: http://pedvistavka.at.ua/publ/kompetentnisna_osvita/khimija_biologija_ekologija/virtualni_ekskursiji_z_prirodoznavstva_ta_biologiji_dlja_6_7_klasiv_intensivnoji_pedagogichnoji_korekciji
5. Меморіальний Будинок-музей А.П. Чехова. URL: <https://smr.gov.ua/uk/misto/pam-yatki-mista/211-memorialnij-budinok-muzej-a-p-chekhova.html>
6. Міронець Л.П. Доцільність застосування комп'ютерних технологій під час навчання розділів «Рослини», «Різноманітність рослин» у загальноосвітній школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. № 8 (10) С. 175–183.
7. Москаленко М.П. Переваги та недоліки віртуальних екскурсій з біології. *Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ плюс – 2017»* (березень 2017 р.): Ч. 1. Суми: Мрія, 2017. С. 38–40.
8. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія. Англійська мова) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, 2020. URL: https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/opp_14d26.pdf
9. Подліняєва О.О. Віртуальна екскурсія у роботі вчителя. URL: spec.vntu.edu.ua/conf/pdf/conf_402-415.pdf
10. Прошкін В.В. Освітні веб-ресурси в професійній підготовці майбутніх вчителів. *Освітологічний дискус*. 2017. № 1–2. С. 16–17.
11. Робоча програма навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія). Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія). Рівненський державний гуманітарний університет. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/vibir_disc/vibir_disc_2019_2020_bak_kegtt_12.pdf
12. Рогульська О.О. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами сучасних інформаційних технологій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Вінниця, 2010. 21 с.
13. Сапунин П.А. А.П. Чехов на Сумщині. Суми: Ред.-изд. отдел обл. упр. по печати, 1993. 106 с.
14. Силабус з навчальної дисципліни «Краєзнавство і туризм». ОПП (ОПН) Середня освіта першого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 014 Середня освіта (Географія). Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. URL: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Stetsyuk_Sylabus_Kraeznavstvo_tourism.pdf.